

LETSELSCHADE

EEN ADVOCaat KAN U HELPEN

Letselschade

Een advocaat kan u helpen

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

Nederlandse Orde van Advocaten

Neuhuyskade 94

2596 XM Den Haag

Postbus 30851

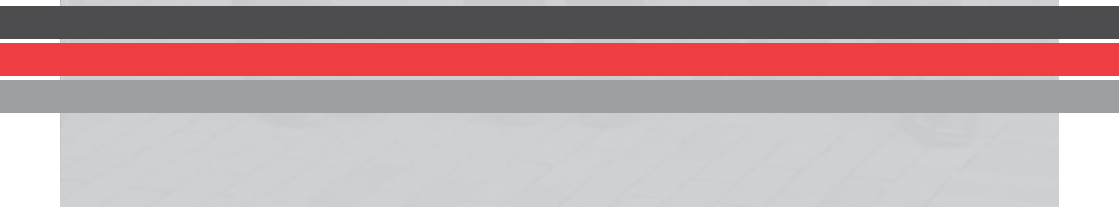
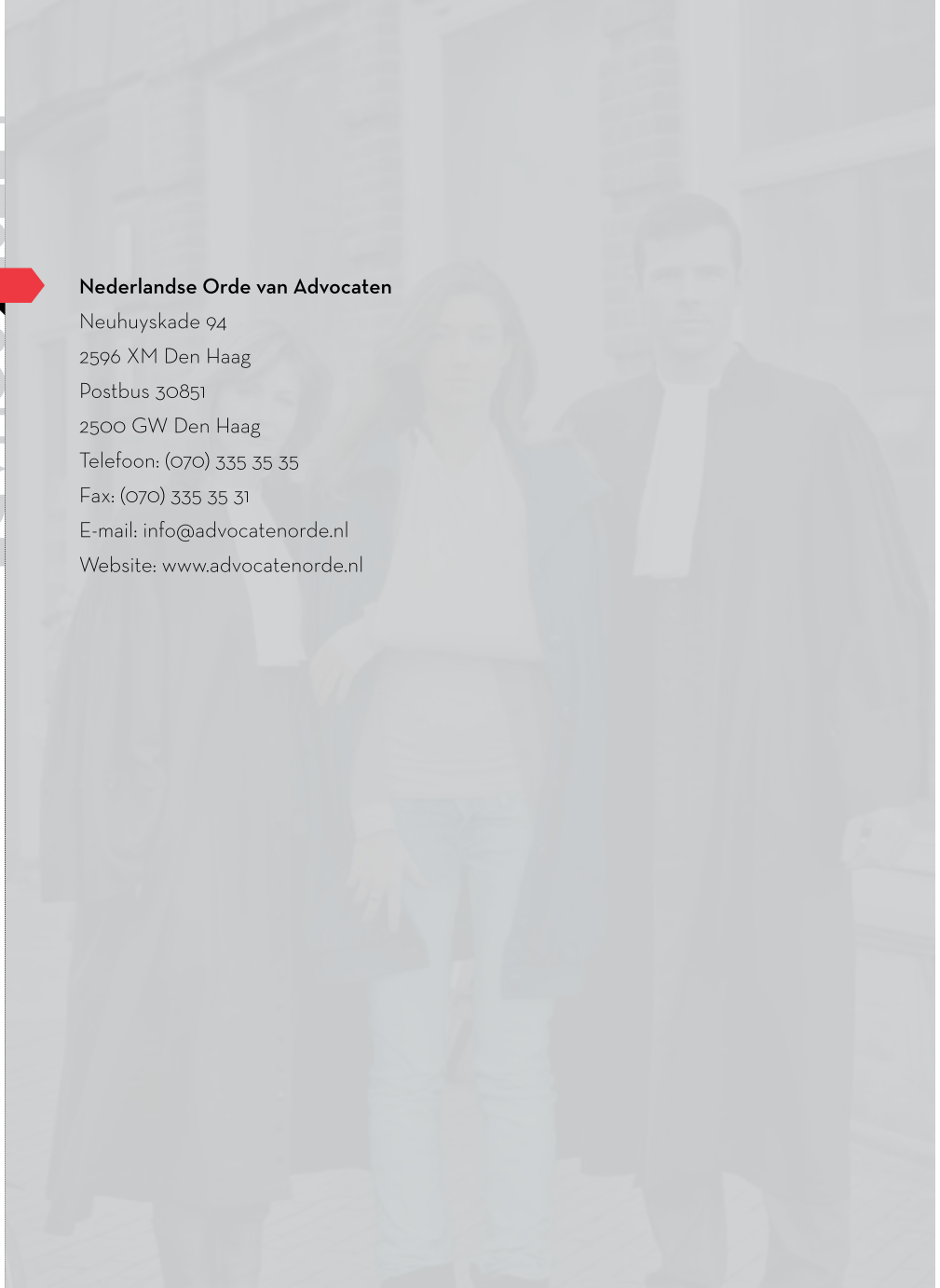
2500 GW Den Haag

Telefoon: (070) 335 35 35

Fax: (070) 335 35 31

E-mail: info@advocatenorde.nl

Website: www.advocatenorde.nl

Letselschade

Een advocaat kan u helpen

Inleiding

Een ongeluk zit in een klein hoekje. Een verkeersongeluk, een ongeluk op de werkvloer, een medische fout, letsel kan iedereen oplopen. Letsel is een ander woord voor verwonding. Iets waar u schade aan overhoudt, lichamelijk of geestelijk. Een letselschadeclaim kan ontstaan wanneer u door de *schuld van een ander* letsel heeft opgelopen. U heeft dan recht op schadevergoeding. Waar moet u aan denken? Geluiden in de media over enorme bedragen in de Verenigde Staten wekken soms hoge verwachtingen. Maar in Nederland zijn de vergoedingen veel gematigder.

Bewaar zo veel mogelijk bewijsstukken

Wat is letselschade?

Er zijn twee vormen van schade: materiële schade en immateriële schade.

03

Materiële schade

Voorbeelden van materiële schadeposten:

- *reis- of vervoerskosten in verband met bezoek aan arts of ziekenhuis;*
- *kosten tijdens verblijf in het ziekenhuis of revalidatiecentrum;*
- *kosten voor huishoudelijke hulp;*
- *kosten van verpleging en/of verzorging;*
- *kosten door niet meer kunnen werken in en rond de woning;*
- *kosten van woningaanpassing;*
- *schade wegens verlies van arbeidsvermogen;*
- *kosten van een advocaat.*

Het is aan u als slachtoffer om het bewijs van uw schade te leveren. Daarom is het belangrijk om zo veel mogelijk bewijsstukken te bewaren. Het kan daarbij gaan om betalingsbewijzen, maar ook om rekeningen, salarisstroken of andere stukken waarmee u uw schade kunt aantonen.

Immateriële schade (smartengeld)

Smartengeld is een belastingvrije vergoeding in geld voor pijn en gemiste levensvreugde. De hoogte van het smartengeld is afhankelijk van de ernst van het letsel en van de beperkingen of ontsieringen die daarvan het gevolg zijn. Het maakt verschil op welke leeftijd iemand letsel oploopt. Meestal wordt het smartengeld hoger naarmate het letsel ernstiger is en het slachtoffer jonger.

Wat is overlijdensschade?

04

Een ongeluk kan de dood van een dierbare tot gevolg hebben. Als dit overlijden te wijten is aan de schuld van een ander, kunnen sommige nabestaanden beschouwd worden als slachtoffer. Zij kunnen aanspraak maken op schadevergoeding.

De vergoeding voor de nabestaanden beperkt zich tot twee dingen: uitvaartkosten en gedeefd levensonderhoud als de overledene daarin geheel of gedeeltelijk voorzag. Ook iemand die geen familie is, kan overlijdensschade eisen. Het moet gaan om iemand met wie de overledene samenwoonde en in wiens levensonderhoud hij geheel of voor een groot deel voorzag. Het kan ook gaan om het aandeel van de overledene in de huishouding.

Een advocaat adviseert u over kansen en bedreigingen in uw zaak

Waarom professionele begeleiding bij een letselschadezaak?

De behandeling van een letselschadezaak vergt kennis van het rechtssysteem. Er zijn veel partijen bij betrokken. Daarom is het belangrijk dat u iemand aan uw zijde heeft die u met raad en daad kan bijstaan. Iemand die weet waarop u wel aanspraak kunt maken en waarop niet. Dan weet u wat reëel is en stelt u geen onredelijke eisen. En dan is de kans groter dat uw claim binnen redelijke tijd wordt afgewikkeld.

Als u letsel oploopt of een dierbare verliest door een ongeluk, roept dat veel emoties op. Ook dáárom heeft u een professioneel iemand nodig, iemand die de weg kent op dit gebied. Iemand die u financiële zorgen uit handen neemt. Zo iemand is een gespecialiseerde advocaat.

Er bestaan ook letselschadebureaus die hetzelfde werk aanbieden. Zulke bureaus mogen werken op basis van *no cure no pay* (u betaalt alleen als u wint). Advocaten mogen dat niet. Vaak lijkt *no cure no pay* een voordeel. Maar het deel van de schadevergoeding dat u moet afdragen, kan erg hoog uitvallen. Dan bent u uiteindelijk veel duurder uit. Bovendien zijn in de markt nogal wat beunhazen actief. Die werken zonder al te veel kennis van zaken. Het nadeel van zulke bureaus is bovendien: zij mogen u niet vertegenwoordigen voor de rechter. Een advocaat overziet door zijn opleiding het hele juridische terrein. Daardoor krijgt u een beter advies over de kansen en bedreigingen in uw zaak. Daarnaast is uw advocaat gebonden aan strenge regels. U kunt zijn werkwijze dus altijd laten toetsen.

Hoe vindt u een letselschadeadvocaat?

Er zijn ruim 16.000 advocaten in ons land. Iedere advocaat is verplicht lid van de Nederlandse Orde van Advocaten: www.advocatenorde.nl. U kunt ook de Orde om raad vragen. Op de website van de Orde vindt u een zoekmachine om een advocaat te zoeken.

Niet iedere advocaat heeft verstand van letselschade. Specialisten in letselschade zijn aangesloten bij de Vereniging van Letselschade Advocaten (LSA). Een LSA-advocaat kunt u vinden op www.lsa.nl/zoekadvocaat.asp. Door uw postcode in te voeren, vindt u een advocaat bij u in de buurt. Er bestaan ook advocaten die alleen werken voor slachtoffers. Die treden dus nooit op voor de aansprakelijke partij. Zij zijn verenigd in de vereniging van Advocaten voor Slachtoffers van Personenschade (ASP). Een ASP-advocaat vindt u via www.asp-advocaten.nl.

Bij een bodemprocedure betaalt u zelf uw advocaat

Wat kost juridische hulp bij letselschade?

Aansprakelijkheid erkend?

Zolang niemand erkent dat hij aansprakelijk is, zijn de kosten van rechtshulp voor uw eigen rekening. Zodra iemand de aansprakelijkheid erkent, geldt een speciale regel. Dan moet de aansprakelijke partij uw rechtsbijstandkosten betalen. De kosten moeten wel redelijk zijn. Vaak is de aansprakelijke partij bereid om de kosten van rechtsbijstand rechtstreeks aan uw advocaat betalen. Toch kan het zijn dat u een deel van de advocaatkosten zelf moet betalen. Bijvoorbeeld als u ook zelf schuld heeft.

Kosten voor een deelgeschil

Voor de advocaatkosten bij het voeren van een proces ligt het anders. Soms moet u naar de rechter om uw recht te halen. Dat moet dan omdat de partijen er samen niet uitkomen. Sinds 1 juli 2010 geldt de Wet deelgeschilprocedure voor letsel- en overlijdensschade. Die maakt het mogelijk om een deel van het geschil voor te leggen aan de rechter. Bijvoorbeeld de vraag of u zelf ook schuld heeft aan de schade.

De aansprakelijke partij betaalt de kosten van zo'n deelgeschilprocedure zelfs als de rechter u ongelijk geeft. Er bestaan wel uitzonderingen. Bijvoorbeeld als het deelgeschil gaat over wie aansprakelijk is. Krijgt u daarin ongelijk, dan zijn de kosten voor uw eigen rekening. De deelgeschilprocedure is alleen geschikt voor een afgebakend probleem (het woord zegt het al).

Kosten van een bodemprocedure

Als u uw letselschadezaak in volle omvang aan de rechter wilt voorleggen, heet dat een bodemprocedure. Bij een bodemprocedure betaalt u altijd zelf uw advocaat. De rechter beslist aan het eind van de procedure of de partij die ongelijk krijgt ook de kosten van de andere partij betaalt. Daar bestaan vaste tarieven voor. Helaas dekken die bijna nooit de werkelijke kosten van een procedure.

Vergoeding van rechtshulp

Heeft u een rechtsbijstandverzekering? Neem dan tijdig contact op met uw verzekeraar. Nederland kent ook rechtshulp die de overheid betaalt. Om daarvoor in aanmerking te komen, moeten uw inkomen en vermogen onder bepaalde grenzen liggen. Uw advocaat kan een aanvraag bij de Raad voor Rechtsbijstand indienen. Op de website van de Raad kunt u kijken of u recht heeft op subsidie: www.rvr.org. De Raad voor Rechtsbijstand kijkt naar uw inkomen en vermogen van twee jaar geleden. De Raad krijgt uw gegevens van de Belastingdienst. Heeft u recht op subsidie, dan betaalt de Raad uw advocaat. Dat heet een toevoeging. U moet wel een eigen bijdrage betalen. De Raad bepaalt de hoogte daarvan.

Als iemand de aansprakelijkheid voor uw letselschade erkent, kunt u de toevoeging niet gebruiken. De andere partij betaalt dan uw rechtsbijstand. Ook als u door de rechtshulp een flinke som geld ontvangt, kan de toevoeging vervallen.

Uw advocaat onderhandelt met de schaderegelaar over de hoogte van de schade

Met welke partijen krijgt u te maken?

De schaderegelaar

In de eerste plaats krijgt u te maken met uw advocaat. Die treedt voor u in contact met de aansprakelijke partij. Dat is meestal een verzekeraar. Verzekeraars werken vaak met een schaderegelaar. Zo iemand beoordeelt voor de verzekeraar hoeveel schade er is geleden, en hoeveel geld de verzekeraar voor u opzij moet zetten. De schaderegelaar is in loondienst van de verzekeraar, of van een schaderegelingsbureau.

Om uw claim te beoordelen, komt de schaderegelaar op bezoek bij u en uw advocaat. Gaat het om ernstig letsel, dan komt hij vaker op bezoek. Uw advocaat onderhandelt met de schaderegelaar over de hoogte van de schade. De schaderegelaar rapporteert aan de verzekeraar. Die stelt vast hoeveel hij u gaat uitkeren – als voorschot of als slotuitkering.

De arbeidsdeskundige

Als u door het letsel uw werk niet meer goed kunt doen, komt er vaak een arbeidsdeskundige kijken. Die kan u begeleiden bij uw re-integratie. De arbeidsdeskundige praat met uw werkgever en de arbo-arts. Hij helpt te zoeken naar een goede balans. Aan de ene kant is er de belasting van uw werk. Aan de andere kant uw (verminderde) belastbaarheid. De arbeidsdeskundige geeft ook adviezen over aanpassingen op de werkplek en het inzetten van hulpmiddelen.

Als dat nodig is, schat hij in wat u nog wel kunt en hij helpt u met omscholing. De aansprakelijke partij betaalt de rekening van de arbeidsdeskundige.

De ergotherapeut

Door een ongeluk kunt u misschien ook het huishouden niet meer goed doen. Of de klussen in huis. Een ergotherapeut kijkt dan samen met u welke hulpmiddelen uw leven draaglijker kunnen maken. De aansprakelijke partij betaalt de rekening van de ergotherapeut.

De care manager

In ernstige letselschadezaken krijgt u te maken met veel verschillende instanties. Zoals het UWV, de arbo-arts, de letselschadeadvocaat, de schaderegelaar, diverse deskundigen. In dat doolhof weet een care manager de weg. Hij helpt bij het aanvragen van allerlei voorzieningen. Uw advocaat zorgt dat de aansprakelijke partij betaalt voor uw care manager.

De rekenkundige

De rekenkundige berekent hoeveel schade u in de toekomst nog gaat lijden. Die schade moet de aansprakelijke partij in één keer betalen. De rekenkundige berekent hoe groot dit bedrag moet zijn. Zodat u ieder jaar kunt beschikken over evenveel geld als zónder ongeluk. De uitkomst van deze berekening hangt af van de uitgangspunten die de rekenkundige erin stopt. Zoals het verloop van uw carrière zonder ongeluk. De rekenkundige werkt vaak in opdracht van beide partijen in een letselschadezaak.

Wie is er verantwoordelijk voor uw schade?

Hoe ziet het proces er nu uit?

Aansprakelijkheid

U krijgt alleen een vergoeding van uw schade als u iemand verantwoordelijk kunt houden. De eerste stap is daarom: een persoon of organisatie aansprakelijk stellen en hopen dat die de aansprakelijkheid erkent. Doorgaans is de aansprakelijke partij verzekerd. Dan vergoedt de verzekeraar uw schade. Soms moet u een proces voeren om te komen tot erkenning van aansprakelijkheid. Maar vaak zorgt een goede onderbouwing door een kundige advocaat dat de andere partij zijn aansprakelijkheid erkent. Dan hoeft u niet naar de rechter.

Medische informatie

Zodra de aansprakelijkheid is erkend, is medische informatie over uw letsel nodig. Daarmee wordt duidelijk welk letsel u heeft, hoe ernstig het is, en welke behandeling nodig is. Uw advocaat en zijn medisch adviseur beoordelen de medische informatie. Ook de verzekeraar van de aansprakelijke partij bekijkt de gegevens, samen met zijn medisch adviseur.

Vaak krijgt u ook nog een onderzoek door een arts die niet bij uw behandeling is betrokken. Die rapporteert over vragen die belangrijk zijn voor de schaderegeling. Zo'n onderzoek heet een medische expertise. Die expertise vindt plaats als uw eigen arts aangeeft dat er niet veel meer verandert in uw medische situatie. Artsen spreken dan van een medische eindtoestand.

Voorschotten

Uw letselschadezaak kan pas worden afgewikkeld als de medische behandeling klaar is. Zolang u nog wordt behandeld, krijgt u voorschotten van de aansprakelijke partij. Uw advocaat en de verzekeraar onderhandelen over de hoogte van de voorschotten. Dit gaat aan de hand van de schadestaat: een goed onderbouwde opstelling van uw schade. Als het goed is, dekken de voorschotten uw uitgaven. Uw advocaat helpt u daarbij.

Slotuitkering

Uiteindelijk is duidelijk wat de gevolgen van het ongeluk zijn voor uw werk en privéleven. Dan kunt u onderhandelen over de hoogte van uw schade. Uw advocaat streeft naar een schadevergoeding waarmee u – zoveel mogelijk – kunt leven alsof het ongeluk niet was gebeurd. Waar dat niet kan, moet een afdoende vergoeding komen. Zeker als het gaat om een grote schade, maakt uw advocaat gebruik van een rekenkundig bureau. Daar werken specialisten in het berekenen van schade wegens verlies van arbeidsvermogen.

Vaststellingsovereenkomst

Als u het met de aansprakelijke partij eens bent over de hoogte van de schade, sluit u een contract. In zo'n vaststellingsovereenkomst zijn alle afspraken vastgelegd. Er staat ook in, dat u verder geen aanspraken meer hebt. Ook niet in een later stadium. Vóór u zo'n 'finale kwijting' verleent, laat u zich natuurlijk goed adviseren door uw advocaat.

Als u het eens bent over de hoogte van de schade, sluit u een contract

Aansprakelijkheid wordt niet erkend, wat nu?

Soms weigert de veroorzaker van de gebeurtenis of de verzekeraar de aansprakelijkheid te erkennen. Uw advocaat adviseert u dan over uw kansen op succes in een proces. In eenvoudige zaken gaat het om een deelgeschil. Maar soms zijn partijen het niet eens over de toedracht van het ongeval. Dan moeten er getuigen of deskundigen worden gehoord. Daarvoor is een bodemprocedure misschien nodig. Zo'n proces kan uw zaak soms zelfs versnellen. Eerst wisselen partijen schriftelijk hun standpunten uit. Maar daarna beveelt de rechtbank meestal dat beide partijen persoonlijk voor de rechtbank verschijnen. Vaak doorbreekt zo'n 'comparitie van partijen' de impasse. Zeker als de rechter tijdens die zitting zijn voorlopig oordeel uitspreekt. In dat geval kunnen partijen alsnog tot een schikking komen.

Helaas komt ook wel eens voor dat een zaak langdurig 'onder de rechter' blijft. Als het gaat over een lastig juridisch punt, moet een hogere rechter soms de knoop doorhakken. Het Gerechtshof of de Hoge Raad neemt dan de beslissing.

Uw rechtsbijstandverzekeraar reageert niet, wat nu?

Is uw zaak in behandeling bij een rechtsbijstandverzekeraar en duurt het u te lang? Stel dan een termijn waarin u antwoord op uw vraag wilt. Krijgt u nog steeds geen antwoord? Schrijf dan een brief aan de directie van de verzekeringsmaatschappij. Reageert die niet zoals u wilt, doe dan een beroep op de geschillenregeling van uw rechtsbijstandverzekeraar. Misschien mag u een beroep doen op een onafhankelijke advocaat. Of dien een klacht in bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD); www.kifid.nl. Dit klachteninstituut geeft een objectief, onafhankelijk en deskundig oordeel. Vóór u een klacht indient, moet u wel proberen om samen met uw rechtsbijstandverzekeraar tot een oplossing te komen.

Een letselschadezaak kan twee tot drie jaar duren

Hoe lang duurt een letselschadezaak gemiddeld?

De duur van uw zaak hangt af van de duur van het herstel van uw lichaam. Duidelijkheid over de medische gevolgen van uw letsel vraagt vaak veel tijd. Ook moet helder worden wat er aan de hand is, thuis en met uw werk. Houd er rekening mee dat uw zaak pas over enkele jaren definitief is geregeld. Gemiddeld genomen loopt een letselschadezaak twee tot drie jaar.

Meer informatie

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen? Neem dan contact op met de Helpdesk van de Nederlandse Orde van Advocaten, telefoonnummer: (070) 335 35 54, e-mail: helpdesk@advocatenorde.nl.

Zoekt u een advocaat?

Kijk dan op de website van de Nederlandse Orde van Advocaten: www.advocatenorde.nl. Hier vindt u een zoekmachine met alle advocaten in Nederland, informatie over wat een advocaat doet, hoe een advocaat rekt, betaalde rechtshulp, wat te doen bij problemen met uw advocaat en algemene informatie over de Nederlandse Orde van Advocaten.

Brochures

Alle onderstaande titels zijn na te lezen en te bestellen via de website www.advocatenorde.nl. U kunt ook contact opnemen met de Nederlandse Orde van Advocaten, telefoonnummer: (070) 335 35 35, e-mail: brochures@advocatenorde.nl.

Titels:

1. **De Advocaat** / *Deskundig, integer en onafhankelijk*
2. **Klachten** / *Over een advocaat*
3. **Aansprakelijkheid** / *Schade?*
4. **Arbeidsgeschil**
5. **Betalingsproblemen**
6. **Contracten** / *Voor ondernemers*
7. **Faillissement**
8. **Incasso** / *Last van wanbetalers?*
9. **Letselschade**
10. **Politie/Justitie**
11. **Scheiden**
12. **Wonen** / *Voor huurders en huiseigenaren*

Redactie en productie: Nederlandse Orde van Advocaten, in samenwerking met Sdu Uitgevers

Uitgever: Nederlandse Orde van Advocaten

© **Nederlandse Orde van Advocaten 2012**

Alle rechten voorbehouden. Alle auteursrechten en databankrechten ten aanzien van deze uitgave worden uitdrukkelijk voorbehouden. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Voor zover het maken van reproductieve verveelvoudigingen uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikel 16 h Auteurswet, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoedingen te voldoen aan de Stichting Reprerecht (postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.reprerecht.nl). Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16 Auteurswet) dient men zich te wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten Organisatie, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-pro.nl). Voor het overnemen van een gedeelte van deze uitgave ten behoeve van commerciële doeleinden dient men zich te wenden tot de uitgever. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, kan voor de afwezigheid van eventuele (druk)fouten en onvolledigheden niet worden ingestaan en aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever deswege geen aansprakelijkheid voor de gevolgen van eventueel voorkomende fouten en onvolledigheden.

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the publisher's prior consent.

While every effort has been made to ensure the reliability of the information presented in this publication, the publisher neither guarantees the accuracy of the data contained herein nor accepts responsibility for errors or omissions or their consequences.